

A photograph of a forest with tall, brown tree trunks and green ferns on the ground. A white wireframe, resembling a 3D model or a technical drawing, is overlaid on the image, showing various lines and planes that intersect and connect different points in the scene.

Adobe

Photoshop Lightroom 5

Képjavítás

Dr. Péter Kristóf

Mercator
Stúdió

Minden jog fenntartva, beleértve bárminemű sokszorosítás, másolás és közlés jogát is.

Kiadja a Mercator Stúdió
Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője
Lektor: Gál Veronika
Szerkesztő: Pétery István
Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf

ISBN: 978-963-365-112-4

© Dr. Pétery Kristóf PhD, 2013
© Mercator Stúdió, 2013

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.
www.akonyv.hu és www.peterybooks.hu
Tel/Fax: 06-26-301-549
Mobil: 06-30-305-9489
e-mail: info@akonyv.hu

TARTALOM

TARTALOM	3
ELŐSZÓ	5
KÉPSZERKESZTÉS	11
Alapismeretek.....	11
Ablaktáblák beállítása.....	16
Képhatások alkalmazása.....	19
A kép visszaállítása	24
A kép elemzése	25
A Develop modul képjavítása	34
A kép vágása, forgatása	35
Alapvető hibák javítása.....	39
Tónusgörbe állítás	53
Színösszetevők állítása	57
Felosztott színezés	60
Részletezés	61
Lencsekorrekciók.....	64
Lencsekorrekció profil alapján	64
Manuális lencsekorrekció	65
Kamera kalibráció.....	67
Általános hatások	69
Helyi javítások	71
Folteltávolítás	72
A vörös szemek eltávolítása	75
Színátmenetes szűrő.....	76
Helyi javítás ecsettel.....	78
Vágólappal végezhető feladatok	80
Képek szinkronizálása	83

Parancsvisszavonásról ismét	84
Élőminta megjelenítés	86
Képszerkesztés külső alkalmazásban	87
Felhasznált és ajánlott irodalom	92

ELŐSZÓ

Tisztelt Olvasó!

A grafikus programok a képkezelés és tárolás szempontjából két csoportra oszthatók. A vektorgrafikus szoftverek az ábrázolás során a képet alkotó alakzatokat matematikai egyenletekkel írják le, ebből adódik az az előny, hogy az ilyen képek korlátlan mértékben nagyíthatók és kisebb helyet foglalnak el, hátrányuk, hogy fényképek kezelésére nem alkalmasak (bár ma már léteznek hibrid rendszerek is). Ezzel szemben a rasztergrafikus kép pixelekből áll, és az állományok a kép minden egyes képpontjának színét és egyéb jellemzőit eltárolják. E tárolási és feldolgozási mód előnye, hogy minden egyes képpont külön szerkeszthető, így fényképek feldolgozására, retusálására kiválóan használható, hátránya viszont az, hogy ezek a képek sokkal nagyobb lemezterületet foglalnak és a számítógép memóriájának méretével szemben is igényesebbek, ugyanakkor az ilyen képek minőségromlás nélkül csak korlátozottan nagyíthatók.

A rasztergrafikus programok közé tartozik az Adobe Systems Incorporated cég Photoshop nevű programja, amely egyfajta etalon a képfeldolgozással és grafikával foglalkozók körében, ugyanakkor azonos szintű konkurenciával alig rendelkezik (a fejlesztő honlapja: www.adobe.com). Ezzel a szoftverrel szinte mindenféle képfeldolgozással kapcsolatos probléma megoldható. A programban korábban többféle újítás jelent meg, amelyet előbb vagy utóbb a konkurens programok fejlesztői is átvettek. Ezek közé tartozik a rétegek kezelése (amikor a kép jellemző részeit különböző rétegekre helyezük, és rétegenként módosítjuk), vagy a beépülők, azaz a „plugin”-ek használata (ezek egy külön könyvtárban helyezkedő, esetleg más fejlesztőtől származó, speciális funkciójú fájlok, külön programok, amelyek betöltés után beépülnek a Photoshop program menürendszerébe).

A képek rétegenkénti kezelése azért előnyös, mert a rétegekre helyezett objektumokat a kép más rétegeinek módosítása nélkül

változtathatjuk meg, tartalmukat önállóan mozgathatjuk. A rétegeket átlátszóvá tehetjük, közöttük különféle csoportosítási és egyéb műveleteket végezhetünk, sorrendjüket másíthatjuk, rajtuk külön-külön más grafikus szűrőt alkalmazhatunk stb.

A beépülők is szabvánnyá váltak, ezeket szintén használják más retusáló programok. A legtöbbjük egyfajta grafikus szűrő, a szaknyelvi zsargonban „effekt”, de készültek, fájlátalakító, védjegykezelő pluginek is. A grafikus szűrők a kép kijelölt részén vagy az aktuális réteg tartalmán hajtanak végre valamilyen látványosak műveletet. Ezeket a szűrőket néhány másik programban (például az Adobe Illustrator, CorelDraw, Corel Photo-Paint, Paint Shop Pro szoftverekben) is használhatjuk.

A Photoshop a nyomdai előkészítés és képfeldolgozás legelterjedtebb programja. Külön érdekesség, hogy már az 5.0-ás változatot is lefordították magyar nyelvre. 2002-ben jelent meg a program 7.0-ás, 2004-ben CS (8.0), majd 2005-ben CS2 (9.0), 2007-ben CS3 (10.0), 2009-ben CS4 (11.0), 2010-ben CS5 (12.0), 2012-ben CS6 (13.0), 2013-ban Creative Cloud (CC) változata. E programoknak is csakhamar megjelent a magyar nyelven lokalizált változata.

Ez a képszerkesztő program az egész világon szabvánnyá vált a Macintosh és a PC platformon egyaránt. A program kezeli a CMYK színmódot is, ezért jól használható a dokumentumok nyomdai előkészítésére is.

A Photoshop professzionális felhasználók számára készült, ennek megfelelő az árfekvése és bonyolultsága is, bár a CC változat bérleti díjas konstrukciója már nem mondható drágának. Sikerein felbuzdulva az Adobe megjelentette a nagyközönség számára is (árban és összetettségben egyaránt) elfogadható Photoshop Elements programot, amelynek 12. változata 2013-ban jelent meg. Ennek leglényegesebb eltérése a „nagy” változattól, hogy a CMYK színmódot nem kezeli, a képeket csak RGB módban dolgozhatjuk fel, ami viszont magáncélokra tökéletesen megfelelő (nyomdai munkához ugyanakkor alkalmatlan). Emellett elérhetünk sok olyan eszközt, amellyel vektoros objektumokat, szövegeket helyezhetünk a képre. Az Elements után megjelent az Express változat is, amely interneten keresztül elérhető és a fentieknél jóval kevesebbre képes.

Ezek a programok mind mélyen megváltoztatják (vagy legalábbis képesek erre) az eredeti fényképeket, ezt pedig egyes nívós fotópályázatokon már nem engedik. Ezért is találták ki a Photoshop Lightroom programot, egy valóságos digitális sötétkamarát, amelynek most érkezünk el második verziójához. Ezt a programot az Elements és a „nagy” Photoshop közé pozícionálták. Erőssége a fényképezőgépek nyers (raw) formátumának feldolgozása, vagyis az utómunkák mellett a kép eredetijének sérülése nélküli, vagy minél kisebb károsodással járó javítása, amelyhez már helyi javító eszközt, ecsetet is használhatunk, ugyanakkor teljesen hiányoznak azok az eszközök, amelyek új raszteres vagy vektoros objektumokat hoznak létre. Az ilyenek készítésére alkalmas programokhoz viszont az átjárást biztosították.

A Photoshop Lightroom 5. változatában kiküszöbölték a korábbi verzió hibáit, új Camera RAW feldolgozót kapott, több új fényképezőgép, illetve objektív kapott támogatást. A program már nem támogatja a Windows XP-t, csak a Windows 7 SP1 operációs rendszeren, vagy a Windows újabb változatain fut.

A Lightroom ugyanakkor nem kezeli a CMYK színteret, a képek legfeljebb 512 MB (65000 pixel) méretűek lehetnek, bár a TIFF formátummal kapcsolatban a sűgő szerint 2 GB méretig el lehet menni. Emellett a program nem támogat több a Photoshop által minden további nélkül kezelt formátumot (például az Adobe Illustrator fájlokat).

A program fő funkcióit hét csoportba sorolták, amelyek a digitális képfeldolgozás állomásainak, mérföldköveinek felelnek meg:

- ◆ A **Library** (megjelenítés) csoportba tartozik a képek importálása, rendszerezése, megtekintése, keresése, gyors szerkesztése, amely műveleteket általában megtehetjük csoportosan, vagyis képek kötegeinek felhasználásával. A program 4. változatában megjelent a képek térképi helyhez kötésének lehetősége (amelyet éppen kihagytak a Photoshop Elements 10 programból).
- ◆ A **Develop** (szerkesztés) csoport eszközeivel a **Library** filmzalagján kiválasztott, csaknem 200 lehetséges formátumú kép egyikét szerkeszthetjük. A képmódosító eszközökkel utólag állíthatunk a fehérregyensúlyon, az expozíción, a színtelí-

tettségen, a színegyensúlyon, az árnyékos és fényes területek egyensúlyán, a tónusgörbén, élesíthetünk, zajt szűrhetünk, korrigálhatjuk a fényképezőgép optikai hibáit, 8 színcsatornán állíthatunk...

- ◆ A program 4. változatától jelentősen módosítottak a képjavítási eljárásokon is. Ennek része a **Develop** modul használatkor megjelenő **Tools**, valamint **Settings** menü is, amelyben beállíthatjuk, hogy a 2012-es vagy a korábbi (2010-es, vagy 2003-as módszert alkalmazzuk), illetve a beállításokat másolhatjuk, szinkronizálhatjuk a különböző képek között. Jelentősen megváltozott a képek vágása is.
- ◆ A program 4. változatától a digitális kamerákkal készített videofelvételek egyes egyszerűbb módosításába is belefoghatunk. Lehetőségünk van egyes Nikon és Canon fényképezőgépek számítógép-vezérelt sorozatfelvételeinek javítására is.
- ◆ A 4. változatban megjelent **Map** (térkép) modulban és a **Map** menüben a kép tárgyának földrajzi elhelyezkedését határozhatjuk meg. Ezek az információk is segíthetnek a képek későbbi visszakeresésében. Megjegyezzük, hogy ilyen funkció volt már a Photoshop Elements programban, de a 10. verzióból kivették. Az új modulhoz új menüt is kialakítottak. Az 5. verzióban már a katalógusbeli képek első importálásánál választhatjuk a fordított geokódolást, vagyis a fényképek helyének meghatározását a Google Maps által nyújtott térképeken.
- ◆ A 4. változattól megjelent **Book** (fotóalbum) modulban és a **Book** menüben képeinkből fotóalbumot állíthatunk össze, amelyet vagy erre szakosodott nyomdával, vállalkozással nyomtathatunk ki, vagy PDF fájlba nyomtathatunk. Az új modulhoz szintén kialakítottak új menüt is. Az 5. verzióban új fotókönyv készítési lehetőség jelent meg.
- ◆ A **Slideshow** (diabemutató) részben a megnyitott, kiválogatott katalógus tartalmából diavetítést tarthatunk. Ekkor a projektoron vagy a számítógépen vetített képeket felirattal, árnyékkal, kerettel, sőt aláfestő zenével kiegészítve vetíthetjük.
- ◆ A **Print** (nyomtatás) csoport eszközeivel a nyomtatóba helyezhető papír teljes felületét optimálisan kihasználó elrende-

zések, szerzői jogi információt hordozó vízjelek és más fontos információk kíséretében nyomtathatjuk képeinket.

- ◆ A **Web** csoport parancsai a kijelölt képekből készítenek HTML vagy Flash alapú, interneten azonnal közzétehető galériát. Ezt a műveletet is több sablonnal támogatják, szinte csak a képtömörítés módját és a képek mellett megjelenítendő feliratokat kell megadnunk.

A Macintosh és PC platformon a program kezelése szinte teljesen megegyezik, a néhány eltérésre az adott helyen felhívjuk a figyelmet. Az egyik különbség az eltérő könyvtárszerkezet, egy másik eltérés a billentyűkombinációk használata. A PC-ken például a **Ctrl** billentyű nyomva tartása szükséges egyes funkciók kiváltásához, míg a Macintosh rendszereken ennek a **Command** (⌘), illetve az „Alma” billentyű felel meg.

A szoftver munkakörnyezete egyszerű, interaktív, a felhasználói felületet mindenki könnyen átalakíthatja úgy, hogy a legjobban segítse a hatékony munkát. Ez a kötet az általános gyorsjavítás után (amelyet a *Képszervezés és gyorsjavítás* kötetben tárgyaltunk), a részletes képfeldolgozás eszközének (a **Develop** modulnak) ismeretetésével foglalkozik. A diasorozatok, fotóalbumok készítését, a nyomtatást, webgalériák létrehozását és a program testre szabását a *Diashowtól testre szabásig* kötet tárgyalja.

Az ismeretlen szavakat, kifejezéseket általában első előfordulásuk helyén mutatjuk be, magyarázzuk. A magyar kifejezéseknél igyekeztünk következetesen alkalmazni a lokalizáció eredményeit is.

Az itt leírtak megértéséhez és alkalmazásához különösebb számítástechnikai ismeretekre nincs szükség, elegendő a Macintosh OS, vagy a Windows operációs rendszer alapfokú ismerete. Könyvünk alapjául egy Windows 8 rendszeren futó 5.3 verzió szolgált. A program megbízhatóan működik a Windows 7 és 8 operációs rendszeren is! A hardverigények ugyanakkor megnövekedtek, a megfelelő működéshez legalább 2 GB RAM szükséges.

A papír alapú – hagyományos – könyvek kezelési módja némiképpen módosul az elektronikus könyvet „forgatók” számára. Ez a könyv az ingyenes Acrobat Reader 8.0, Adobe Reader, illetve Adobe e-Book Reader segítségével olvasható. Akinek nincs ilyen programja, az letöltheti többek közt a www.adobe.com webhelyről is. Az

ilyen típusú könyvek igen előnyös tulajdonsága, hogy a képernyőn megjeleníthető a tartalomjegyzék, amelynek + ikonjaival jelölt csomópontjaiban alfejezeteket tartalmazó ágakat nyithatunk ki. A tartalomjegyzék bejegyzései ugyanakkor ugróhivatkozásként szolgálnak. Ha egy fejezetre akarunk lépni, akkor elegendő a bal oldali ablakrészben megjelenített könyvjelző-lista megfelelő részére kattintani. Sőt az ilyen könyvek teljes szövegében kereshetünk.

A Photoshop Lightroom és Elements programokkal kapcsolatos korábbi könyveinkkel azonosan, most is három, téma szerint jól elkülöníthető kötetben ismertetjük a szoftver 5. változatával kapcsolatos tudnivalókat (a Photoshop Lightroom, Elements, CC programokról a különálló köteteket összefoglaló és kiegészítő „bibliát” is kiadtunk). Így nemcsak kisebb méretű, de olcsóbban letölthető állományokat adhattunk közre, ami különösen a felhasználók szerint szintén fontos szempont.

Végezetül: bár könyvünk készítése során a megfelelő gondossággal igyekeztünk eljárni (beleértve a tartalmi pontosságot és a mondanivalót tükröző formát), ez minden bizonnyal nem óvott meg a tévedésektől. Kérem, fogadják megértéssel hibáimat.

Szentendre, 2013. november

Köszönettel

a szerző.

KÉPSZERKESZTÉS

Ebben a kötetben a program képszerkesztési lehetőségeit, funkcióit tárgyaljuk. Ezekkel az eszközökkel a kép legapróbb részletei akár képpontokként is módosíthatók. A műveletek egy része igényli a kép egy kisebb, módosítandó területének kiválasztását, ezért a kijelöléseket külön tárgyaljuk. Az előző kötetben már bemutattuk, hogyan használhatjuk a képszerkesztő **Library** moduljában **Quick Develop** panelt a képek gyorsjavítására, most a **Develop** modul lehetőségeit ismertetjük. E két modul közt a képszerkesztőben a modulválasztóban a modul nevére kattintással, illetve a **Window** menü parancsaival és billentyűkombinációkkal válthatunk.

Alapismeretek

A szerkesztendő képet a **Library** modulban, a képtallózó munkablakból vagy a filmszalagról választjuk ki. A **Develop** modulra a **Window** menü **Develop** parancsával, vagy a **Ctrl+Alt+2** billentyűkombinációval lépünk.

A Lightroom képszerkesztési lehetőségei sokkal szerényebbek a Photoshop programénál, ezért átjárást is biztosítottak. A **Photo** menü **Edit In** ▶ **Edit in Adobe Photoshop CC** parancsával vagy a **Ctrl+E** billentyűkombinációval a kiválasztott képet a Photoshop CC (esetleg, ha azt telepítettük, az Elements) programba tölthetjük. Ha ez nem felelne meg, vagy más képfeldolgozó programunk is van, akkor választhatjuk az **Edit in Other Application** parancsot, vagy a **Ctrl+Alt+E** billentyűkombinációt. A Photoshop számára a képet a többi paranccsal átadhatjuk intelligens objektumként, illetve ha több képet választottunk ki, akkor azokat külön rétegekként, panorámakép vagy HDR kép elemeként. Ezekkel később foglalkozunk.

A képszerkesztő munkablak fő részeit mutatja be az 1. ábra. A bal oldali panelgyűjtő tetején látszik a **Navigator** panel, amely a kép

munkaablakban mozgatására, nagyítására szolgál és funkcióit, kezelését az *Adobe Lightroom 5 Képszerkesztés – gyorsjavítás* kötetben részletesen bemutattuk.

1. ábra. A képszerkesztő munkaablak fő részei

Az **A** jelű panelgyűjtő tartalmazza az alapbeállítások **Presets** paneljét, amelyből 53-féle beépített képátalakítást érvényesíthetünk (*Lightroom Presets*), de saját beállításainkat is elmenthetjük ide, hogy a legközelebb egyetlen kattintással alkalmazhassuk bármely más képen (*User Presets*).

Alatta látható a pillanatfelvételek panelja (**Snapshots**), amelynek segítségével a képátalakításban „mértőldköveket” helyezhetünk el, ahová – ha nagyon elrontanánk valamit – mindig, könnyen vissz térhetünk. Ez arra is alkalmas, hogy a kép változatait tároljuk.

Alatta a **History** panel látható, amelyben folyamatosan követhető minden kiadott parancs, és így azok akár csoportosan visszavonhatók (az utolsó parancs visszavonására az **Edit/Undo** parancs vagy a **Ctrl+Z** billentyűkombináció szolgál).